

Välkommen till en diskussion om framtidens Röda Kors

Det här är ett diskussionsunderlag från styrgruppen för projekt Framtid2020. Du bjuds nu in till ett samtal om morgondagens Röda Kors. Dina inspel är viktiga för att kunna föreslå en organisation rustad för att möta framtiden.

FRAMTID 2020

VAD ÄR FRAMTID 2020?

RIKSSTÄMMANS UPPDRAG

Utifrån en motion till Riksstämman 2015 har Svenska Röda Korsets styrelse givits i uppdrag att utreda frågan om en ändamålsenlig organisation. 76 procent av riksstämмоombuden ville att frågan skulle utredas. Efter en bred dialog ska styrelsen slutligen lämna ett förslag på organisation till Riksstämman 2019.

FRAMTID2020 ÄR FÖRSTA FASEN

Den första fasen startade våren 2016 och kallas Framtid2020. Ett hundratal kretsar, samverkansråd och regioner och flera hundra rödakorsare har sedan dess givit inspel till projektets nulägesspaning. Projektet har också spanat på Röda Korsets historia, på omvärlden och på andra organisationer.

Under hösten 2016 har projektet utrett fyra olika sätt att förändra Svenska Röda Korsets organisation. Styrgruppen vill i en bred dialog nu diskutera två av dessa alternativ med alla rödakorsare.

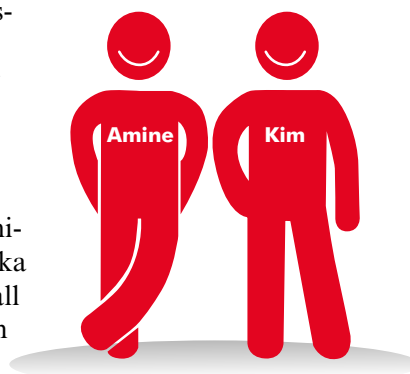
Styrgruppen kommer att överlämna en rapport med rekommendationer till Svenska Röda Korsets styrelse i maj 2017. Dina synpunkter och din kunskap hjälper oss att lämna ett så bra förslag som möjligt. Styrelsen kan därefter vilja komplettera eller justera förslagen. Den breda dialogen fortsätter till Riksstämman 2019.

DET HÄR DISKUSSIONSUNDERLAGET

Diskussionsunderlaget innehåller några av de spaningar som projektet gjort. Vilka utmaningar behöver Svenska Röda Korset hantera? Vilka möjligheter i organisationen behöver stärkas ytterligare? Därefter presenteras de två organisationsalternativen. På sista sidan finns förslag på frågor att diskutera och tycka till om.

När styrgruppen har jobbat fram detta diskussionsunderlag har vi haft med oss Amine och Kim. Det är två påhittade rödakorsare som vi tänker oss blir frivilliga i Röda Korset hösten 2020. På vilket sätt behöver vi förbereda organisationen för det frivilligarbete de ska bedriva?

Träffas gärna över gränser inom och utanför organisationen i samtalet om framtidens Röda Kors. Tveka inte att låna Amine och Kim i era diskussioner. Håll även utkik efter det möte som regionrådet i just din region bjuder in till under våren.

Vänliga hälsningar och lycka till!

Angelica Rage, ordförande i styrgruppen tillsammans med Bengt Gunnarson, Christina Gustafsson, Inger af Sillén, Anna Ernestam och Tord Pettersson
Projektledare: Ann-Charlotte Gjöthlén

HUR FÖRÄNDRAS OMVÄRLDEN?

Röda Korsets uppdrag är att förhindra och lindra mänskligt lidande. En första fråga att ställa sig är vilka humanitära behov Röda Korset behöver möta den kommande tiden. Hur rustade är vi för detta och vilka krav ställer morgondagens frivilliga? Det här är vad vi ser:

De humanitära behoven ökar

Fler människor på flykt i världen. Större utsatthet, fler avvísningar och fler människor i etablering i Sverige.

Ökad risk för kris

Klimatförändringar, rasism och ökande klyftor i samhället. Ökande behov av civila krisberedskapsinsatser.

En åldrande befolkning

Fler äldre. Fler äldre som lever i relativ fattigdom och ensamhet.

Det offentliga Sverige förändras

Kommunerna får svårare att ge välfärd. Civilsamhället behövs. Samhällsorganisationen diskuteras.

Engagemanget består men förändras

Engagemanget ökar mest utanför de etablerade organisationerna och digitalt.

Viktiga slutsatser

De humanitära behoven ökar. → Röda Korset behöver lokalt göra mer och ha en organisation som stöttar det.

Människor vill engagera sig. → Röda Korset behöver bli synligare, möta de frivilligas önskemål och spegla hela samhället.

VAD KAN VI LÄRA AV VÅR HISTORIA?

Svenska Röda Korset har flera gånger förändrat sin organisation och sina verksamheter. Här är några exempel:

1865 Röda Korset i Sverige bildas.

1915 260 lokalorganisationer och distrikt bildas.

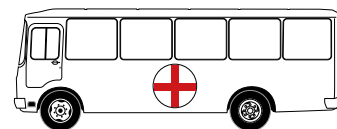
1965 Nu har Svenska Röda Korset 2 500 kretsar.

1996 Röda Korsets ungdomsförbund blir en självständig organisation i Röda Korset.

1999 Röda Korset går från tre till två juridiska beslutsnivåer och avvecklar sina distrikt för att stärka Röda Korset i lokalsamhället.

Förmågan att se och möta nya behov har gjort Röda Korset framgångsrik i 150 år. Exempel på det är:

- De många sociala verksamheter som startades i det fattiga Sverige under tidigt 1900-tal.
- Räddningsaktionen med de vita bussarna under andra världskriget.
- Den starka positionen och de många verksamheterna för och tillsammans med människor på flykt hösten 2015.

Viktiga slutsatser

Att förändra organisationen är inget nytt. → Röda Korset behöver ha en ändamålsenlig organisation som möter dagens och morgondagens behov.

NULÄGESSPANINGEN TAR TEMPERATUREN PÅ SVENSKA RÖDA KORSET

Under 2016 har hundratals rödakorsare diskuterat vad som är lätt och svårt i vardagen och vad som skulle behöva förändras eller förstärkas i organisationen.

Alla dessa inspel har samlats i en nulägesspaning som kan summeras så här:

- Det finns otroligt mycket handlingskraft över landet. Kretsarna svarar upp och utvecklar sin verksamhet när behoven ökar.
- Röda Korset har genom kretsarnas arbete stärkt sin position för människor på flykt och som den främsta katastroforganisationen.
- Små och stora kretsar samverkar med lokalsamhället och med andra kretsar, involverar målgrupperna och blir fler med bredare kompetens.

Men...

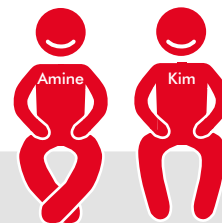
- Det finns alltför många vita fläckar där Svenska Röda Korset inte möter behoven.
- Röda Korset försvagas eller saknar verksamhet och synlighet i allt fler kommuner.
- Många kretsar hittar inte nya frivilliga.
- Vi har svårt att ta emot nya frivilliga.
- Många kretsar har svårt att engagera förtroendevalda. Det finns vakanser och många som har suttit länge på sina styrelseposter.
- Vi speglar inte befolkningen och går miste om kompetens och engagemang.
- Vissa kretsar har mycket pengar, andra kretsar har nästan inga pengar alls. Det påverkar möjligheten att bedriva verksamhet.
- Många kretsar har synpunkter på dagens organisation och arbetsätt. Bland annat behöver stödet och samverkan förbättras.
- Second hand-verksamheten tränger undan annan verksamhet.
- Den fysiska och psykosociala arbetsmiljön inom second hand är på sina håll eftersatt.

EN ÄNDAMÅLSENLIG ORGANISATION?

Projektet har en tagit fram en målbild över en ändamålsenlig organisation. Främst vill vi:

- I hela landet ha verksamhet som möter behoven.
- Vara en snabb och alert kris- och beredskapsorganisation.
- Engagera frivilliga och anställda på ett sätt så att deras engagemang värdesätts och blir till nytta.
- Arbeta effektivt tillsammans och kunna visa synliga resultat.

- Använda våra ekonomiska resurser på ett effektivt och solidariskt sätt till verksamhet.
- Vara goda arbetsgivare på de platser där vi har anställd personal.
- Ha en organisation där frivilliga, deltagare och samarbetspartners lätt hittar oss.
- Använda digitala lösningar.

Viktiga slutsatser

Den lokala handlingskraften är avgörande.

→ Beslutsmandatet behöver även i framtiden ligga nära verksamheterna.

De frivilligas insatser är stommen i föreningen.

→ Vi behöver välkomna, stärka och stötta frivilligheten ännu bättre än idag.

Kretsarna behöver kunna fokusera på att möta de stora behoven.

→ Förutsättningarna för kretsar att bedriva löpande verksamhet, och överallt kunna agera vid lokala kriser, behöver förbättras.

God organisation lokalt är avgörande.

→ Behövs starkare och färre styrelser och bred mångfald och kompetens av människor.

HÄLSNINGAR UTIFRÅN

Projektet har spanat både inåt och utåt och fått många tips och synpunkter till arbetet.

Människor i våra verksamheter

"Jag vill börja arbeta på hemtjänsten och då måste man kunna cykla."

"Jag vill jättegärna lära mig svenska men har ingen att prata med så jag lär mig inte tillräckligt."

"Jag vill göra studiebesök på äldreboenden och även hjälpa till med barn."

"Även om det inte blir någon förändring i min livssituation är jag tacksam för att Röda Korset har lyssnat."

Människor i allmänhet

Svenska Röda Korset mäter ständigt vad människor tycker om oss. Så här uppfattas vi:

Svenska Röda Korset är den humanitära organisation som flest människor känner till.

Svenska Röda Korset kommer på tredje plats när det gäller att uppfattas som den främsta katastroforganisationen.

Trots att Svenska Röda Korset är en välkänd och trovärdig organisation väljer människor inte att ge till oss i första hand.

Framtidens rödakorsare

Projektet har frågat studenter och rödakorsare i Röda Korsets Ungdomsförbund vad de tycker är viktigt för sitt engagemang. Här är några av svaren:

"Jag vill vara delaktig i verksamheter som gör skillnad."

"Jag vill känna att mina åsikter värdesätts och att mina idéer får ta plats."

"Jag peppas av att se resultatet av mina handlingar."

"Jag vill bli tillfrågad."

Våra systerföreningar

Flera av våra systerföreningar brottas med samma utmaningar som Svenska Röda Korset gör.

"Vi ville behålla det vi är bra på (vår identitet, vårt unika mandat, vår lokala närvaro och våra frivilliga) men också öppna upp för mer flexibla sätt att arbeta."

"Vi behövde kunna svara upp på förändrade behov och kunna vara den attraktiva aktör som frivilliga väljer att engagera sig i även i framtiden."

Viktiga slutsatser

Människor gillar oss men väljer oss inte alltid.

Vi behöver vara synliga och visa att pengar och engagemang blir till verksamhet.

Människor vill bli tillfrågade.

Vi behöver involvera deltagarna i våra verksamheter och fråga människor som engagerar sig om deras behov och önskemål.

Omvärlden har förväntningar.

Vi behöver stärka det som ligger i vårt uppdrag och som omvärlden förväntar sig för att samarbeta med oss.

FYRA BLIR TVÅ

Under hösten 2016 har styrgruppen prövat fyra organisationsalternativ genom utredningar och spaningar. De fyra organisationsalternativen diskuterades även på regionalt forum.

Vi har undersökt på vilket sätt alternativen underlättar för Röda Korset att:

- Arbeta effektivt tillsammans för att möta ökande humanitära behov.
- Engagera och stötta dagens och morgondagens frivilliga.
- Samarbeta med det omgivande samhället.
- Skapa förutsättningar för finansiering av kretsarnas verksamheter.

Det här är extra viktigt att bära med och stärka i en framtida rödakorsorganisation:

- Den lokala besluts- och handlingskraften.
- Frivilligheten och förutsättningarna för dagens och morgondagens frivilliga.
- Kretsarna möjlighet att samverka och fokusera på verksamhet som möter de stora behoven.
- En god organisering med bred mångfald och kompetens för att utveckla, engagera och leda.
- Ett effektivt användande och återrapportering av gåvor.
- En ökad användning av digitala verktyg.

Dessa två organisationsalternativ har prövats och fallit bort

ALTERNATIV BLÅ

Att behålla dagens organisation

Dagens organisation skapar inte tillräckliga förutsättningar för rödakorsare att arbeta tillsammans för att möta humanitära behov. Inte heller för människor att hitta in på ett enkelt sätt. Dagens organisation har helt enkelt för många små enheter.

ALTERNATIV ROSA

Att samla hela Röda Korset i en juridisk person

I en organisation där kretsarna avvecklas som juridiska personer och blir en del av den nationella nivån riskerar vi att tappa mycket av den lokala besluts- och handlingskraften.

Dessa organisationsalternativ vill styrgruppen diskutera med er

Kan dessa två alternativ göra Svenska Röda Korset till en mer ändamålsenlig organisation?

ALTERNATIV ORANGE

Kraftsamling i varje kommun

ALTERNATIV GRÖN

Kraftsamling i varje kommun och central Röda Korsets second hand

ALTERNATIV ORANGE

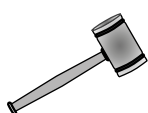
Kraftsamling i varje kommun

Varför? Om Röda Korset ska vara första valet för människor behöver vi stärka den lokala organisationen ännu mer. Det behöver finnas handlings- och beslutskraft lokalt och Röda Korset behöver fortsätta att vara närvarande och synlig i lokalsamhället.

Förslaget i korthet

- De kretsar som finns i varje kommun går samman och bildar en gemensam kommunkrets. Detta kan ske på olika sätt. Antingen upplöses alla kretsar och bildar en helt ny krets eller så upplöses alla kretsar i kommunen utom en, dit medlemmar och verksamhet förs över.
- De tidigare kretsarna kan bilda rödakorsgrupper för att behålla närvaro och verksamhet.
- Styrelsen för kommunkretsen kan bestå av medlemmar från rödakors- och verksamhetsgrupperna och från samhället i stort.
- Kretsarnas tillgångar förs över till den nya kommunkretsen. Tillgångar med tydliga ändamål öronmärks för detta.
- Antalet kretsar minskar från dagens drygt 900 till cirka 300.
- Kommunkretsarna samarbetar över kommungränserna. Kretsarna får ett tydligare uppdrag från Riksstämman att bidra solidariskt med resurser till prioriterad verksamhet i andra kretsar.
- Second hand-butikerna fortsätter att drivas lokalt av kommunkretsarna. Konceptet för second hand vidareutvecklas med olika nivåer av stöd avseende marknadsföring, försäljning och arbetsgivarskap.
- Alla kretsar med anställd personal behöver följa ett regelverk för gott arbetsgivarskap.
- Regionrådet kan besluta om avsteg från kommunkrets-principen beroende på sådant som:
 - o Storstad, avstånd, kommunens organisering eller om Röda Korset saknar eller har svag närvaro i kommunen.
 - o På vissa platser täcker en krets flera kommuner. På någon plats är det mest ändamålsenligt med flera kretsar i samma kommun. Det vanligaste är en krets i varje kommun.
- Stödet till kretsarna när det gäller verksamhet och administration förbättras.

Teckenförklaring

Styrelsen beslutar om, leder och följer upp verksamhet, budget och samverkan för att möta de stora behoven. Styrelsen kan besluta om nya rödakors- och verksamhetsgrupper.

Nuvarande kretsar kan omvandlas till rödakorsgrupper för lokal närvaro och verksamhet

Verksamhet kan bedrivas av rödakors- eller verksamhetsgrupper. Exempel på verksamheter kan vara:

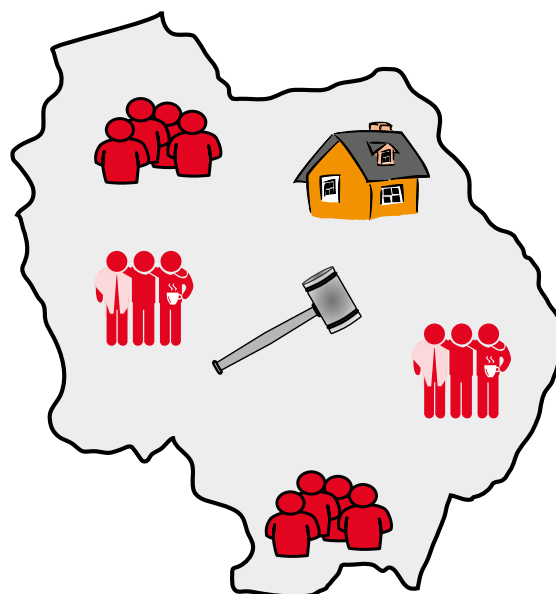
- Etablering och integration
- Sociala verksamheter och besöksverksamhet
- Insamlingsverksamhet och second hand
- Social arbetsgivare
- Frivilligrekrytering och frivilligvård
- Kris- och beredskapsplaner i varje kommun

Kommunkretsens second hand-butik och mötesplats

Kämparebygdens rödakorskrets samverkar med andra kretsar i angelägna verksamhetsfrågor och kring utbildning.

Kämparebygdens rödakorskrets

En kraftsamling i varje kommun och samverkan mellan rödakorsare. Här är några exempel på detta:

"Som styrelseledamot får jag mer tid till strategiska frågor."

"Vi frivilligledare organiserar frivilligverksamheten utifrån de behov som finns i kommunen och som styrelsen prioriterat."

"Jag heter Amine och jag hittade ett frivilliguppdrag som passar min livssituation just nu."

"Jag är stolt över att tillhöra valberedningen. Vårt uppdrag är att nominera ledamöter med olika kompetenser och erfarenheter."

"Som deltagare har jag kunnat påverka verksamheten så att den möter mina behov. Jag har fått frågan om jag kan engagera mig frivilligt i verksamheten varje torsdag."

"Jag är anställd i kretsen och har en tydlig roll och uppdrag. Det gör att jag kan underlätta för kretsen på bästa sätt."

"Jag heter Kim och tillhör regionrådet. Vi är styrelsens förlängda arm och har ett tydligt mandat. Det gör att vi kan stötta kretsarna och se till att Röda Korset möter de största behoven i vår region."

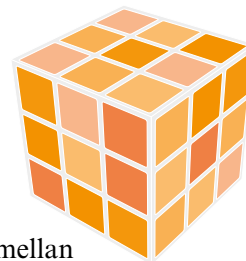
"Vår krets samverkar med tre andra kretsar kring verksamhet på ett asylboende."

De största möjligheterna

- En kraftsamling i varje kommun innebär att vi skapar en kontaktyta gentemot kommunen, lokala företag och föreningar. Det underlättar samverkan och finansiering.
- Med en krets i varje kommun blir det lättare för frivilliga att hitta in i organisationen. Kretsen får större möjligheter att ta hand om och arbeta med återkoppling till frivilliga. Frivilliga har lättare att pröva olika verksamheter.
- Med rödakors- eller verksamhetsgrupper behåller Röda Korset den lokala närvaron och verksamheterna och kan utöka med fler grupper där de stora behoven finns.

De största utmaningarna

- Den ojämna resursfördelningen mellan kommunkretsarna kommer innebära olika förutsättningar att möta behoven på varje plats.
- I vissa kommuner där de humanitära behoven är extra stora kan det vara svårt för kretsarna att överblicka och möta detta med verksamhet.
- Risk att engagerade och verksamhet försvinner i övergången till kommunkretsar.

ALTERNATIV GRÖN

Kraftsamling i varje kommun och central Röda Korsets second hand

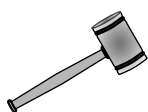
Varför? Om Röda Korset ska vara första valet för människor behöver vi stärka den lokala organisationen ännu mer. Det behöver finnas handlings- och beslutskraft lokalt och Röda Korset behöver fortsätta att vara närvarande och synlig i lokalsamhället.

För att kretsarna ska ha så goda förutsättningar som möjligt behöver kretsarna få avlastning från sådant som kräver mycket administration och i lag reglerat ansvar. Personalfrågan och driften av second hand tar på många håll kraft från verksamheten. Dessutom behöver Röda Korset vara en god arbetsgivare för alla anställda i organisationen. Det är vi inte på alla håll idag.

Förslaget i korthet

- I detta alternativ går de kretsar som finns i varje kommun samman och bildar en gemensam kommunkrets. De tidigare kretsarna kan bilda rödakorsgrupper för att behålla närvaro och verksamhet. Styrelsen prioriterar verksamhet utifrån humanitära behov i kommunen. Verksamhet kan bedrivas av rödakors- eller verksamhetsgruppen.
- Kretsarnas second hand-verksamhet och berörd personal förs över till den nationella nivån som i och med detta ansvarar för driften av second hand-butikerna.
- Den berörda personalen blir centralt anställd men fortsätter att arbeta lokalt i Svenska Röda Korsets second hand-butiker.
- Alla butiker med anställd personal och de som omsätter mer än 100 000 kronor omfattas.
- Riksstämman beslutar om fördelning av överskottet från second hand-verksamheten tillbaka till kommunkretsarna. Minst hälften av överskottet går tillbaka för lokal verksamhet.
- Från idag cirka 100 arbetsgivare lokalt till färre.
- Nuvarande kvalitets- och utvecklingsråd får mandat och uppdrag av Riksstämman att säkerställa kvalitet, utveckling och avveckling av second hand-verksamhet.
- Butiksråd inrättas lokalt bestående av representanter från kretsstyrelsen och anställda. Råden hantlar frågor såsom lokalutnyttjande, lokala samarbetsavtal, frivilligbemanning och prissättning.
- Ibland samnyttjar second hand-butiken lokaler med kommunkretsens mötesplatsverksamhet, ibland inte.
- Kretsstyrelsen och Röda Korset second hand samverkar för att engagera frivilliga.
- Stödet till kretsarna när det gäller verksamhet och administration förbättras.

Teckenförklaring

Styrelsen beslutar om, leder och följer upp verksamhet, budget och samverkan för att möta de stora behoven.

- Utser ledamöter från styrelsen som ingår i det lokala butiksrådet.
- Rekryterar frivilligledare som engagerar frivilliga till Röda Korset second hand.

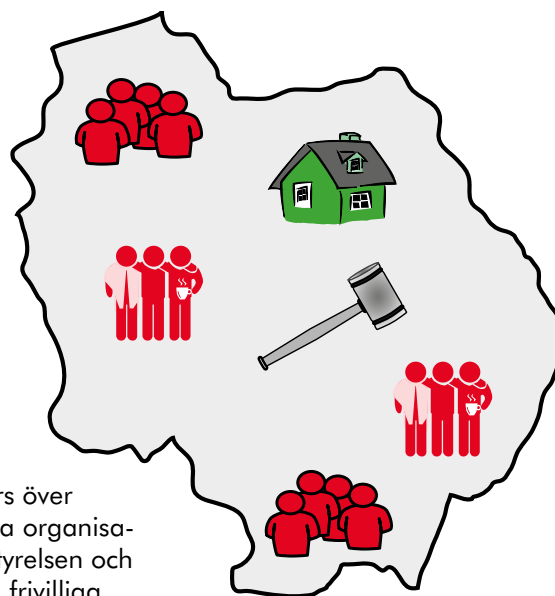

Nuvarande kretsar kan omvandlas till rödakorsgrupper för närvaro och verksamhet. Verksamhet kan bedrivas av rödakors- eller verksamhetsgrupper.

Ansvar för driften av second hand-verksamheten förs över centralt. Berörd personal blir anställda i den nationella organisationen. Den lokala samverkan sker i butiksråd. Kretsstyrelsen och Röda Korset second hand samverkar för att engagera frivilliga.

Kämparebygdens rödakorskrets

Kämparebygdens rödakorskrets samverkar med andra kretsar i angelägna verksamhetsfrågor och kring utbildning.

En kraftsamling i varje kommun och central Röda Korset second hand. Här några röster om dagens stora utmaningar och stora möjligheter:

"Vår second hand-butik gör oss synliga lokalt. Det är ett viktigt skyltfönster för Röda Korset."

"Vår styrelse skulle behöva ha fler människor som kan göra affärer. Det krävs stor kunskap för att kunna konkurrera med andra aktörer inom second hand idag."

"Hej Röda Korset! Varför har ni inte öppett på lördagar? Jag kan inte ta ledigt från jobbet för att lämna grejer hos er."

"Intäkterna från vår second hand har ökat och vi kan både utöka verksamheten och skicka mer pengar till Syrien."

"Med avlastning kring arbetsgivarskapet skulle jag som ordförande kunna fokusera på verksamhetsfrågor."

"De senaste tre åren har second hand-butiken gått dåligt så inga pengar blir över till verksamhet."

"Det blir så mycket med butiken och butikspersonalen att det tar upp all tid och engagemang."

"Jag är anställd av kretsen men vet inte vad som är min uppgift och mitt mandat. Ge mig ett tydligt ansvar så tar jag det."

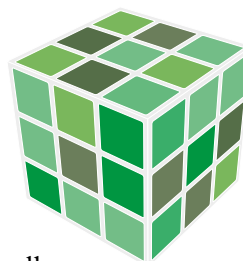
De största möjligheterna

- Kretsstyrelsen avlastas från arbetsgivaransvar och behöver inte administrera personal. Detta ger tid för verksamhet.
- Alla anställda inom second hand får liknande anställningsvillkor och samma arbetsgivare.
- Det blir enklare att sprida gemensamma metoder inom second hand om ansvaret samlas på ett ställe.
- Lättare att genomföra gemensamma sorterings- och återvinningsdepåer och därmed leva upp till ett bättre hållbarhetsarbete.

De största utmaningarna

- Samverkan lokalt i vardagen mellan Röda Korset second hand och kretsens lokala verksamhet. Risk att vi uppfattas som två Röda Kors och inte arbetar effektivt tillsammans.
- Det finns fortfarande arbetsgivaransvar kvar i den lokala kretsen för de medarbetare som inte jobbar inom second hand.
- Risk att det lokala frivilligengagemanget minskar i second hand-verksamheten.

DINA TANKAR OCH SYNPUNKTER BEHÖVS!

I det här diskussionsunderlaget föreslås två olika sätt att förändra Svenska Röda Korsets arbetssätt och organisation för att bli mer ändamålsenliga.

Alternativ orange.

Kommunkrets – Kraftsamling i varje kommun

Detta alternativ föreslår att dagens två juridiska nivåer behålls med en nationell och en lokal beslutsnivå. Kretsarna går samman till kommunkretsar och blir den nya lokala beslutsnivån.

Alternativ grön.

Kraftsamling i varje kommun och central Röda Korsets second hand

Detta alternativ föreslår att dagens två juridiska nivåer behålls och kretsarna går samman till kommunkretsar som i alternativ orange. Second hand-butiker med anställd personal och viss omsättning förs över till den nationella nivån. Överskottet delas mellan den nationella och lokala nivån.

Vad är särskilt bra i det **orange** alternativet?

Vad är särskilt dåligt i det **orange** alternativet?

Vad är särskilt bra i det **gröna** alternativet?

Vad är särskilt dåligt i det **gröna** alternativet?

Vilket alternativ förordar du? **Orange** **Grön**

Varför?

Varför valde du bort det andra alternativet?

Vilka synpunkter i övrigt vill du skicka med inför den fortsatta processen?

Vill du bli kontaktad, ange dina kontaktuppgifter här:

Behöver du mer plats,
skriv på lösblad

Dessa frågor kan även besvaras digitalt på rednet. Det går också bra att skriva dina svar på denna sida och skicka till: Svenska Röda Korset, Ann-Charlotte Gjöthlén, Box 17563, 118 91 Stockholm.

Frågor i övrigt besvaras av Ann-Charlotte Gjöthlén, på ann-charlotte.gjorthlen@redcross.se